

ingediend op **562** (2025-2026) – Nr. 1
10 november 2025 (2025-2026)

Conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Kris Declercq, Toon Vandeurzen, Peter Van Rompuy, Mien Van Olmen,
Katrien Partyka, Katrien Schryvers en Brecht Warnez

over een Vlaams kader voor integrale veiligheid
op maat van de lokale besturen

1. Inleiding

Lokale besturen worden in toenemende mate geconfronteerd met steeds complexere problemen die de leefbaarheid van buurten en wijken raken. Dat kan gaan over woonproblematieken, problemen met betrekking tot jeugd delinquentie, grensoverschrijdend gedrag, problematisch intrafamiliaal geweld of overlastproblemen. Terwijl die problemen steeds diverser en complexer worden, beschikken de lokale besturen, in het bijzonder de burgemeesters die zorgen voor de algemene veiligheid, al jaren over dezelfde instrumenten om ze te bestrijden.

Lokale besturen beschikken al over een aantal instrumenten, zoals een GAS-boete, een plaatsverbod, huisarrest, elementen van bestuurlijke handhaving, het inzetten van private bewaking of camerabewaking, maar die maatregelen schieten in de praktijk nog te vaak tekort. De verantwoordelijkheid en de instrumenten zijn er wel, maar de slagkracht ontbreekt. Enerzijds wordt een burgemeester door de strikte regels voor privacy vaak niet, of pas veel te laat, ingelicht of ontbreekt er een maatgestuurd, informatiedelend en actiegericht decretaal/wettelijk kader voor alle betrokken actoren in de preventieve en repressieve veiligheidsaanpak. Anderzijds blijkt dat lokale besturen en burgemeesters vaak onvoldoende geïnformeerd zijn over het ruime instrumentarium dat ze vandaag al ter beschikking hebben om op te treden tegen overlast. Of de noodzakelijke administratieve en juridische ondersteuning ontbreekt die hen zou toelaten om die maatregelen in de praktijk op een effectieve manier in te zetten, in overeenstemming met het toepasselijke regelgevende kader.

Het is evident dat er voor dergelijke problematieken geen kant-en-klare oplossing voor het grijpen ligt. Bovendien vallen de problemen allesbehalve op te lossen binnen één beleidsdomein of door één bepaalde actor. Om die reden menen de indieners van deze conceptnota voor nieuwe regelgeving dat een ketengerichte samenwerking voor integrale veiligheid, op maat van elk lokaal bestuur, een degelijke oplossing kan bieden. Daarin kunnen diverse partners samenwerken binnen de contouren van het regelgevende kader, zonder dat beperkingen die door het beroepsgeheim worden opgelegd, een vertrouwensband of een deontologische code in de praktijk onmogelijk maken. In heel wat steden en gemeenten ontbreekt er een overkoepelend kader dat voldoende flexibel is en maatwerk mogelijk maakt om zeer diverse problematieken effectief aan te pakken.

In Vlaanderen bestaat al waardevolle praktijkervaring met samenwerkingsmodellen zoals de lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's). In de praktijk is het wettelijke kader vaak te beperkt, te gefragmenteerd of te eng afgebakend. Zo vormen de bestaande lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R's) zeer waardevolle overlegstructuren, maar hun werking is te beperkt. De focus van die cellen ligt alleen op radicalisme, extremisme en terrorisme. Als er al een LIVC R actief is, is die bovendien erg afhankelijk van de precieze lokale invulling. Die vaststelling werd ook bevestigd in de analysesnota '*Naar een toekomstbestendig actieplan*'¹ van het Vlaams Vredesinstituut, dat vraagt om structurele kwaliteitsstandaarden, een samenlevingsbrede aanpak en een duidelijke rolverdeling.

Voor bredere overlastproblemen bestaat er vandaag geen globaal juridisch verankerde ketengerichte samenwerking voor integrale veiligheid en botsen lokale besturen vaak op een gebrek aan rechtszekerheid op het vlak van informatiedeling. Ook de Vlaamse Regering wil de lokale besturen decretale handvatten aanreiken voor de doortastende aanpak van samenlevingsproblematieken in aandachtswijken.²

¹ <https://vlaamsvredesinstituut.eu/factsheet/vlaams-radicaliseringsbeleid-naar-een-toekomstbestendig-actieplan>

² 'Vlaams Regeerakkoord 2024-2029. Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen' (p. 210).

Er is daarnaast een aantoonbare behoefte aan een coherent en bevoegdheidsoverschrijdend veiligheidsbeleid, waarin lokale besturen, Vlaanderen en de federale overheid samen één lijn trekken. De indieners van deze conceptnota pleiten daarom voor de onmiddellijke activering van een taskforce voor leefbare buurten en veilige wijken, gemonitord door een permanente interministeriële conferentie Binnenlandse Zaken, om de integrale veiligheid van elke Vlaming te kunnen blijven garanderen.

2. Probleemstelling

De mogelijkheid voor lokale besturen om per politiezone een LIVC op te richten naar het voorbeeld en naast de bestaande LIVC R met specifieke focus op radicalisering, is een eerste stap in de aanpak van lokale veiligheidsproblemen in Vlaanderen. Door verschillende partners samen te brengen kunnen signalen sneller gedetecteerd worden. Toch maken recente ontwikkelingen duidelijk dat het huidige systeem zijn beperkingen kent. De gebeurtenissen van eind 2024, met overlast in zowel grote steden zoals Antwerpen en Aalst als in kleinere gemeenten, tonen aan dat burgemeesters zich machteloos kunnen voelen. Een belangrijke oorzaak daarvan is de onduidelijke bevoegdheidsafbakening tussen de verschillende bestuursniveaus. Omdat veel van de noodzakelijke maatregelen onder de federale bevoegdheid vallen, zijn lokale besturen afhankelijk van federale regelgeving en de middelen die daarin zijn opgenomen. Zo kunnen burgemeesters bijvoorbeeld een woning sluiten wegens milieuproblemen, maar staan ze soms machteloos bij zware drugsproblematieken met ernstige gevolgen voor de buurt. Ze worden genoodzaakt om vooral repressief op te treden, terwijl een preventieve aanpak voor dergelijke problematieken het meest aangewezen is.

Het sterke multidisciplinaire karakter van een lokale integrale veiligheidscel wordt volgens de indieners van deze conceptnota nog te weinig benut. De samenwerking tussen de sectoren wordt nog te vaak belemmerd door een verkokerde werkwijze, waardoor de essentie, namelijk informatie-uitwisseling en gezamenlijke opvolging, minder tot haar recht komt. Dat staat een integrale en vooral preventieve aanpak van overlast in de weg. Om die reden wijzen de indieners op de ambitie van de Vlaamse Regering in het Vlaamse regeerakkoord om:

- wijken waarin de inburgerings-, integratie- en samenlevingsuitdagingen groter zijn, extra aandacht te geven en de sociale cohesie te versterken. In samenwerking met de lokale besturen moeten objectieve modaliteiten en parameters voor die wijken worden bepaald;
- voor lokale besturen met aandachtswijken een doortastende aanpak uit te werken;
- te zorgen voor decretale handvatten voor een doortastende aanpak van samenlevingsproblematieken;
- via samenwerking tussen het lokale en het Vlaamse niveau maatwerk mogelijk te maken;
- waar dat nodig is, voor een integrale ketenaanpak te kiezen: het OCMW, het onderwijs, de jeugdhulp en de politie werken samen door individuele begeleiding te bieden. Begeleiding aan huis heeft daarin een belangrijk aandeel;
- verder in te zetten op een integrale aanpak van jeugdcriminaliteit en daarover in overleg te gaan met de federale overheid;
- duurzame samenwerkingsverbanden op te zetten in het kader van een integrale lokale ketenaanpak waarin Welzijn, Justitie en de lokale besturen samenwerken om de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren.

Het zijn bij uitstek de lokale besturen en de burgemeesters die dicht bij de mensen de regie voeren over hun lokale beleid en zo de fundamenten leggen voor een sterk en leefbaar Vlaanderen. In wat volgt, formuleren de indieners enkele voorstellen die de Vlaamse Regering op weg helpen om haar ambities waar te maken.

3. Toelichting

3.1. Versterking van de lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R)

‘Tene quod bene.’ Wat goed is, kan behouden worden, maar moet versterkt worden waar dat mogelijk is. Zoals al eerder is vermeld, zijn de bestaande LIVC R’s zeer waardevolle overlegstructuren. Ze botsen echter op grenzen en laten weinig ruimte voor bredere invalshoeken.

Daarom stellen de indieners van deze conceptnota voor om een evaluatie van de werking van die LIVC R’s op te nemen in het toekomstige actieplan over radicalisering van de Vlaamse Regering, met concrete maatregelen ter versterking. Die wetenschappelijk onderbouwde onderzoekopdracht kan inzicht verschaffen in de factoren die de effectiviteit van de LIVC R’s beïnvloeden en in de manier waarop de samenwerking verder kan worden geoptimaliseerd.

Op dit ogenblik is er op Vlaams niveau geen monitoring van de casussen die behandeld worden door de LIVC R’s. Signalen kunnen wel doorgegeven worden via de uitgebouwde ondersteunings- en communicatiestructuren, maar op Vlaams niveau ontbreekt inzicht in de lokalisering van geradicaliseerde jongeren en de cijfermatige analyse ervan, terwijl radicalisering zich uitbreidt naar steeds meer steden en gemeenten. Uit de laatste cijfers van het Coördinatieorgaan voor de Dreigingsanalyse (OCAD) blijkt dat al een negentigtal gemeenten minstens één geradicaliseerde inwoner hebben. Het is dus belangrijk om overal te alert zijn, ook in de kleinste gemeenten. Daarom is er behoefte aan:

- een gerichtere en gedeelde informatiedoorstroming voor gezamenlijke dossieropbouw met de nodige betrokkenheid van het lokaal bestuur;
- een betere monitoring tussen de LIVC R en de lokale taskforce;
- een structurele ondersteuning van gemeenten om die lokale regierol te ontwikkelen;
- de ontwikkeling van ondersteunend materiaal om de werking van de LIVC R te versterken en de verdere ondersteuning van erkende partnerorganisaties.

3.1.1. *De aanstelling van een deradicaliseringsambtenaar in de LIVC R*

De wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme bevat geen verplichting om een specifieke deradicaliseringsambtenaar aan te stellen. In artikel 3, §1, eerste lid, van die wet is wel de verplichte deelname van drie actoren aan de LIVC R opgenomen:

“De LIVC R is samengesteld uit:

- de burgemeester en/of de door hem aangestelde vertegenwoordiger;
- de korpschef en/of de door hem aangestelde vertegenwoordiger van de lokale politie die houder is van een veiligheidsmachtiging van minstens het niveau “geheim” krachtens de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen;
- de gemeenteambtenaar die instaat voor de coördinatie, de ondersteuning en de begeleiding van de verschillende preventiemaatregelen die door de gemeente worden genomen.”

De mogelijkheid om aan de LIVC R een ambtenaar toe te voegen die zich specifiek met radicalisering bezighoudt, wordt als optie genoemd. Na de publicatie van de omzendbrief van 22 mei 2018 was er immers behoefte aan een verduidelijkende nota. De nota van het OCAD kwam er in december 2019 om tegemoet te komen aan enkele openstaande vragen. In de nota worden de kerndeelnemers van een operationele LIVC R opgesomd:

“De operationele LIVC R is samengesteld uit volgende kerndeelnemers:

- de burgemeesters en/of de door hem aangestelde vertegenwoordiger;
- de information officer;
- de gemeenteambtenaar die instaat voor de coördinatie, de ondersteuning en de begeleiding van de verschillende preventiemaatregelen die door de gemeente worden genomen
- de ambtenaar die aangesteld werd om de problematiek van radicalisering te behandelen op gemeentelijk niveau, in het geval deze werd aangesteld.”³

In de praktijk blijkt dat de gemeentelijke ambtenaar die belast is met de coördinatie binnen de LIVC R, vaak verschillende rollen op zich neemt. Dat wordt ook bevestigd door de VVSG, die in haar draaiboek aangeeft dat de coördinator doorgaans ook de taken van een (de)radicaliseringsambtenaar op zich neemt, hoewel dat wettelijk niet verplicht is.

Bij een aanpassing van de wet kan worden overwogen om die praktijk duidelijker te verankeren om de samenstelling en werking van de LIVC R te verduidelijken en te versterken.

De Vlaamse Regering moet die verankering faciliteren door ook op intergemeentelijk vlak de aanstelling van een (de)radicaliseringsambtenaar (bijvoorbeeld per politiezone) te realiseren. De structurele (financiële) ondersteuning van de regierol van lokale besturen is daarbij essentieel: het stelt lokale besturen in staat om bijvoorbeeld een (de)radicaliseringsambtenaar aan te werven.

3.1.2. Een verdere verfijning van artikel 458ter van het Strafwetboek

Om de effectieve werking van de LIVC te garanderen, is het noodzakelijk dat vertrouwelijke informatie gedeeld kan worden. Artikel 458ter van het Strafwetboek bepaalt daarom een uitzondering op de strafbaarstelling van de schending van het beroepsgeheim, specifiek voor bepaalde overlegstructuren zoals de LIVC R's. Zo wordt het mogelijk om, binnen duidelijke wettelijke kaders, informatie uit te wisselen en samen tot een geïntegreerde en doeltreffende aanpak te komen.

Artikel 458ter, §1, van het Strafwetboek bepaalt de grondslag voor het delen van informatie in het kader van een overleg, dat hetzij bij of krachtens een wet, decreet of ordonnantie, hetzij bij een met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings wordt georganiseerd. Daarbij bepalen de wet, het decreet of de ordonnantie “ten minste wie aan het overleg kan deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten het overleg zal plaatsvinden”.

De informatie-uitwisseling tussen verschillende diensten wordt efficiënter met het oog op de verwezenlijking van samenwerking in de aanpak van complexe situaties waarin de veiligheid of integriteit van personen in het gedrang komt. Voor overlafstsituaties in de ruime zin biedt artikel 458ter op dit ogenblik geen rechtsgrond. Omzendbrief 04/2018 van het College van procureurs-generaal wijst dan ook op het belang van een wettelijk kader voor een gedeeld beroepsgeheim ten dienste van de mogelijkheid tot interdisciplinair en probleemoplossend werken bij veel onveiligheidsvraagstukken.

Het decreet van 21 mei 2021 houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme biedt de noodzakelijke juridische basis voor de deelname (van Vlaamse deelnemers) en voor het delen van informatie die onder het beroepsgeheim valt.

³ https://cuta.belgium.be/wp-content/uploads/2024/01/Verduidelijkende_nota_LIVC_R_WEB.pdf

De Vlaamse Regering moet een gebruiksvriendelijk en helder kader uitwerken dat ervoor zorgt dat lokale besturen weten wat mogelijk is op het vlak van casusoverleg. Daarbij kan bijvoorbeeld ook een sjabloonprotocol voor gegevensuitwisseling worden uitgewerkt dat aan de procureur des Konings kan worden voorgelegd. Vlaanderen moet daarin maximaal ondersteunend werken en de lokale besturen op administratief en juridisch vlak zo veel mogelijk ontzorgen, zodat ze hun autonomie op dat vlak kunnen uitoefenen zonder onnodige administratieve rompslomp of planlast.

Dankzij een dergelijk kader kunnen naast de burgemeester ook andere lokale deelnemers, zoals een specifiek diensthoofd of een teamcoach, de gemeenschaps-wacht, wooncoaches of externe partners, worden uitgenodigd, afhankelijk van de concrete noodzaak. Zo kan het casusoverleg over een vertrouwensvolle en versterkte juridische onderbouw beschikken. Het samenwerkingsakkoord tussen de federale en de Vlaamse overheid dat al enige tijd in voorbereiding is, moet daarom spoedig gefinaliseerd worden. Een overkoepelend juridisch kader voor de LIVC's is essentieel voor het uitwisselen van noodzakelijke informatie.

3.1.3. *Centraal registratiesysteem*

Het huidige LIVC-decreet voorziet niet in een centraal registratiesysteem of in voldoende monitoring van de cases en de aanmelding ervan, zodat een structureel overkoepelend zicht ontbreekt. Zo'n systeem is essentieel om patronen te herkennen en de effectiviteit van acties te kunnen evalueren. Het gaat evenwel niet om een publiek registratiesysteem, maar om een intern werkinstrument dat onder het beheer valt van het OCAD. De nadruk ligt op het monitoren van tendenzen. De indieners van deze conceptnota benadrukken de noodzaak daarvan, ook over de politiezones heen, om de globale tendenzen en ontwikkelingen beter in kaart te kunnen brengen en ze actiegericht en adequaat te kunnen opvolgen. Eventueel is daarvoor een wijziging van de wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme noodzakelijk.

Er moet nader onderzocht worden hoe ook AI-toepassingen daarbij dienstig kunnen zijn. Dat moet het voor Vlaanderen ook mogelijk maken om te weten te komen of de geradicaliseerde persoon al bekend was bij Vlaamse opdrachthouders, bijvoorbeeld in de bijzondere jeugdhulp of via de OverKop-huizen.

3.1.4. *Onlineradicalisering*

Digitale toepassingen en onlinegebruik zijn steeds meer bronnen van verontrustend gedrag, maar dat wordt op dit ogenblik onvoldoende gecapteerd binnen de veiligheidsketen. Diverse politionele, justitiële of samenlevingsdiensten zijn onvoldoende uitgerust om daaraan het hoofd te bieden en daardoor komen die signalen nauwelijks aan bod in de werking van de LIVC R's. Ook het OCAD gaf in zijn recentste jaarverslag aan dat de onlinedimensie een grote uitdaging vormt, omdat de onlinewereld voor veel lokale besturen een blinde vlek blijft. Gemeentegrenzen zijn onbestaande in een digitale omgeving. Een overkoepelende aanpak dringt zich op, waarbij lokale signalen kunnen worden gedeeld en geanalyseerd. Het OCAD kan daarin binnen zijn bevoegdheden een passende rol spelen.

In samenwerking met de toekomstige jeugdbrigades kunnen steden en gemeenten lokale digitale teams oprichten die de onlineactiviteiten volgen, rapportagekanalen opzetten en samenwerken met de politie, het onderwijs en de jeugdhulp. Gemeenten kunnen daarbij ook samenwerken met organisaties of bedrijven voor online-campagnes die propaganda ontkrachten en kwetsbare groepen 'omleiden'. Tegelijk kan een lokale overheid samen met het jeugdwerk en het onderwijs meldpunten oprichten voor vormen van digitale radicalisering.

De indieners van deze conceptnota verzoeken daarom de Vlaamse Regering om samen met de federale overheid daarvoor de nodige initiatieven te ontwikkelen.

3.1.5. *Geïntegreerd werkingsmodel voor minderjarigen en jongeren met een gewelddadige radicaliseringsproblematiek in de gemeenschapsinstellingen*

In de gemeenschapsinstellingen verblijft een groeiend aantal jongeren die feiten hebben gepleegd die een link hebben met gewelddadige radicalisering of extremisme, of die of tijdens hun verblijf in de gemeenschapsinstelling signalen van radicalisering vertonen. Voor die specifieke doelgroep bestaat vandaag een geïntegreerd werkingsmodel dat inzet op ideologisch 'disengagement' en op de duurzame maatschappelijke re-integratie. Om die complexe dossiers aan te pakken moet echter in de gemeenschapsinstellingen een geïntegreerd werkingsmodel worden ingevoerd waarbij wordt ingezet op multidisciplinaire samenwerking, verplichte signalering en afstemming, en structurele samenwerking met het OCAD, in nauwe aansluiting op de aanpak die momenteel in de justitiehuzen al wordt gehanteerd voor volwassenen. Het Vlaams actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme en terrorisme van de Vlaamse ministers van Justitie en Handhaving, Welzijn en Binnenlands Bestuur reikt daarvoor de nodige instrumenten aan.

3.2. Een doortastende aanpak van overlastproblematieken via een lokale keten-aanpak integrale veiligheid

De indieners van deze conceptnota pleiten voor een integrale aanpak van overlast, die gebaseerd is op gedeelde verantwoordelijkheid en een nauwe samenwerking tussen alle betrokken partners.

Het concept van de lokale integrale veiligheidscel (zoals die nu al bestaat als LIVC R) moet immers ook gehanteerd kunnen worden voor overlastproblematieken.

Het Vlaamse regeerakkoord wil de lokale besturen handvatten aanreiken om de veiligheid optimaal te kunnen bewaken op preventief, curatief en repressief vlak, ook vanuit de eigen Vlaamse en lokale bevoegdheden. Dat geldt zowel in het kader van bestuurlijke handhaving, het DIOB-traject (Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen), als voor de mogelijkheid om een 'instrumentenkoffer' te realiseren voor lokale besturen, zodat ze beschikken over een omvattend hulpverlenings- en begeleidingstraject en een handhavend kader om op te treden in problematische situaties.

Er is daarnaast een aantoonbare behoefte aan een coherent en bevoegdheidsoverschrijdend veiligheidsbeleid, waarin lokale besturen, Vlaanderen en de federale overheid samen optrekken. De indieners van deze conceptnota pleiten daarom voor een integrale aanpak van overlast, gebaseerd op gedeelde verantwoordelijkheid en een nauwe samenwerking tussen alle betrokken partners.

3.2.1. *In elke gemeente een LIVC O tegen overlast*

Het interessante model van de LIVC R kan daarom ook als inspiratie dienen voor de gecoördineerde aanpak van overlast in globo, en ook voor een versterking van de opvolgingsketen in de jeugdhulp. Om die reden willen de indieners van deze conceptnota de bestaande LIVC R's niet uitbreiden, maar pleiten ze voor de oprichting in elke gemeente of politiezone van een LIVC O, waarbij de letter O staat voor overlast. De oprichting van die LIVC O's is weliswaar een federale bevoegdheid, maar door de verwevenheid met Vlaamse bevoegdheden (onder meer op het vlak van bestuurlijke handhaving en overlastbestrijding, jeugdhulp en jeugdsanc-tierecht) kan de samenstelling, de werking en het concrete casemanagement ervan specifiek vorm krijgen naar het voorbeeld van de bestaande LIVC R's.

Met het multidisciplinaire karakter van de LIVC's kan de cel ten volle zijn rol spelen, met slagkrachtige bevoegdheden voor de lokale besturen en een betere samenwerking met hogere overheden. Burgemeesters staan dag in, dag uit in de spreekwoordelijke frontlinie. Ze zijn niet alleen het eerste aanspreekpunt voor hun inwoners, maar ook de behoeders van de veiligheid in de straten, buurten en wijken. Ze aarzelen niet om de strijd tegen overlast aan te gaan.

Binnen dat Vlaamse decretale kader krijgen de lokale besturen de ruimte om op maat gemaakte samenwerkingsmodellen en -structuren uit te werken, die afgestemd zijn op hun schaal, behoeften en beschikbare partners. Terwijl de huidige lokale integrale veiligheidscellen vaak vastzitten in een strak keurslijf, met een vaste structuur en politionele aanwezigheid, moet dat nieuwe kader zorgen voor de nodige flexibiliteit om ook buiten die beperkingen te werken. De bovenvermelde wetgeving, meer bepaald artikel 3, §1, van de wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme), bepaalt al de verplichte deelname van de drie actoren (burgemeester, korpschef en coördinerend ambtenaar), maar stelt ook vast dat het overleg kan worden uitgebreid met:

- de personeelsleden van de gemeente of van andere diensten die werken op gemeentelijk niveau;
- de leden van diensten die tot de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten behoren en daartoe gemachtigd worden door hun respectieve overheden bij of krachtens een decreet of ordonnantie.

Vervolgens kan de cel – op uitnodiging van de burgemeester of zijn afgevaardigde – uitgebreid worden met partners zoals de jeugddienst, een sportclub, de lokale integratie- of preventiedienst, een afvaardiging van het OCMW, een straathoekwerker, VDAB enzovoort. Hun deelname is echter tot vandaag altijd vrijblijvend. Bestaande concepten en goede praktijkvoorbeelden die vandaag al op het terrein bestaan, kunnen inspirerend werken. Dergelijke succesvolle werkwijzen kan de Vlaamse Regering uitdragen, delen en zo veel mogelijk stimuleren en ondersteunen, zodat ze ook elders toegepast kunnen worden.

De indieners van deze conceptnota pleiten ervoor dat de Vlaamse Regering samen met de Federale Regering de oprichting van dergelijke LIVC O's in elke gemeente of politiezone faciliteert, met gestructureerde ondersteuning en mutatis mutandis de noodzakelijke wettelijke en decretale initiatieven en samenwerkingsovereenkomsten om een efficiënte vormgeving, ook in dit geval met een proportionele toepassing van het beroepsgeheim en resultaatsgerichte informatiedeling, te realiseren.

Het decreet legt de specifieke samenstelling van die LIVC O's vast, met maatgerichte concepten, zodat daarbij ook uitvoering wordt gegeven aan artikel 458ter van het Strafwetboek, wat het gedeelte beroepsgeheim betreft (zoals hierboven is beschreven voor de bestaande LIVC R's).

3.2.2. Voorbeelden van een lokale ketenaanpak voor integrale veiligheid

a) Het project SAMEN in de regio Neteland

Het project SAMEN is een goed voorbeeld van hoe een multidisciplinaire ketenaanpak kan leiden tot structurele oplossingen voor complexe problemen in kwetsbare buurten. SAMEN benadert overlastsituaties integraal en werkt overlast via multidisciplinaire samenwerkingen op korte termijn weg. Er wordt preventief gehandeld waar dat mogelijk is, en repressief waar het niet anders kan. Daarbij is er sprake van een pregerechtig en een gerechtelijk aanbod.

In het pregerechtelijke deel is er een nauwe samenwerking tussen het lokaal bestuur en justitie, politie en hulpverlening. De nadruk ligt op preventie. In het

gerechtelijke deel ligt de focus op herstel, bemiddeling en (alternatieve) afhandeling. Het lik-op-stukbeleid staat centraal, met een adequate reactie als dat nodig is. Het project verlaagt het risico op recidive, het gevoel van straffeloosheid wordt beperkt en er gaat meer aandacht naar het slachtoffer.

SAMEN is een voorbeeld in Vlaanderen. Daarom ondersteunen de indieners van deze conceptnota de ambitie van de minister om "de meerwaarde en de mogelijkheden voor een verdere uitrol in Vlaanderen"⁴ te onderzoeken.

De indieners roepen de Vlaamse Regering op om de goede praktijken uit dergelijke samenwerkingsinitiatieven, zoals een samenwerkingsprotocol met het oog op gegevensuitwisseling, bekend te maken en als dat mogelijk is te verankeren. Daarnaast moet de Vlaamse Regering een duidelijk kader uitwerken waarbinnen dergelijke initiatieven kunnen plaatsvinden.

b) Casemanagement Overlast in de stad Roeselare

In Roeselare wordt gewerkt met een casemanagement Overlast op operationeel niveau. Dat casemanagement volgt elke vorm van overlast in brede zin, met aandacht voor onder meer dak- en thuislozen, overlast in het openbaar domein, woonproblematieken (zoals woningvervuiling, overbewoning, huisjesmelkerij of kraakpanden), en hinder die gerelateerd is aan handelszaken zoals horeca en nachtwinkeis (in Roeselare is er ook een apart GIEC-overleg). Ook de inzet van de verplaatsbare camera's wordt er besproken.

Dat overleg wordt voorgezeten door het diensthoofd Samenleven, dat tegelijk de link bewaakt met het casemanagement Openbare Netheid. Als binnen de reguliere werking van het casemanagement Overlast geen oplossing voor het probleem kan worden geboden, wordt het overgelaten aan de stedelijke coördinator voor integrale veiligheid en wordt het dossier doorgeschoven naar het beleidsoverleg Veiligheid op Tactisch Niveau, dat bestuurlijke maatregelen kan opleggen, of wordt het verder doorgeschoven naar de kerngroep Integrale Veiligheid, die samen met de burgemeester en de korpschef strategische beslissingen kan nemen.

Die aanpak kan inspirerend werken voor een globaal casemanagement en een LIVO-model, waarbij de beperkende schotten tussen diensten en actoren worden weg-gewerkt. Zo wordt het mogelijk voor lokale besturen en hun burgemeesters om effectief hun werk uit te voeren, zonder zich vast te rijden in complexe juridische kaders of spanningsvelden rond beroepsgeheim, vertrouwensbanden of deontologische codes. Door samenwerking en afstemming te structureren, ontstaat een geïntegreerde aanpak die sneller, transparanter en efficiënter is, met als uiteindelijk doel een veiligere en leefbaardere omgeving voor de burgers.

3.3. Een versterkte rol voor de burgemeester: de veiligheidskoffer

Verder menen de indieners van deze conceptnota dat de bestuurlijke bevoegdheden van de burgemeester zowel verduidelijkt als uitgebreid moeten worden. Ze zoeken de Vlaamse Regering daarom om zowel binnen de eigen bevoegdheden als in overleg met de federale overheid werk te maken van een zogenaamde veiligheidskoffer waarin een duidelijk instrumentarium wordt beschreven dat aan de lokale overheid en de burgemeester vanuit hun wettelijke rol ter beschikking wordt gesteld.

Ten eerste is er behoefte aan verduidelijking. Er ontbreekt een duidelijk overzicht van de verschillende maatregelen die deel uitmaken van het instrumentarium dat lokale besturen en burgemeesters vandaag al ter beschikking hebben om op te treden tegen overlast. Die maatregelen zitten verspreid over verschillende

---

⁴ Beleidsnota 2024-2029. Justitie, handhaving en bestuursrechtspraak, p. 25.

complexe regelgevingen (Vlaams en federaal), en zijn vaak verder ontwikkeld in de rechtspraak van de Raad van State en de gewone rechtbanken.

Lokale besturen en burgemeesters ontberen in veel gevallen de noodzakelijke administratieve en juridische ondersteuning die hen zou toelaten om die maatregelen in de praktijk op een effectieve manier in te zetten, in overeenstemming met het toepasselijke regelgevende kader. Daarin kan Vlaanderen volgens de indieners een belangrijke faciliterende rol op zich nemen. Zo heeft het geen zin dat 285 besturen zich individueel zouden buigen over de voorwaarden waaraan een plaatsverbod binnen het bestaande regelgevende kader moet voldoen. Daarover zouden ze ook proactief op Vlaams niveau kunnen worden geïnformeerd.

Ten tweede is er behoefte aan de verdere uitbreiding van het bestaande instrumentarium. Die instrumenten kunnen diverse vormen aannemen, van een heldere regeling van de toepassing van het instrument van het huisarrest, tot het optreden in private woningen, waarbij rekening wordt gehouden met de bevoegdheden in de Nieuwe Gemeentewet en de Drugswet. Ook andere concepten zoals de digitale wijkagent, de oprichting van buurtpreventie- en buurtinformatienetwerken, gebiedsgericht werken enzovoort passen in dat opzet.

Naar het voorbeeld van de protocollen die de lokale overheid met het parket kan sluiten, moet een sjabloonprotocol ter beschikking gesteld worden dat eenvoudig te gebruiken is om een casusoverleg te organiseren. Daarnaast moet worden onderzocht of de burgemeester door een protocol op eed bij de procureur de juridische grondslag kan verkrijgen om ook geïnformeerd te worden over relevante informatie waar zijn diensten over beschikken in het kader van het gedeelde beroepsgeheim.

Een optimalisering van de informatiedoorstroming en -uitwisseling tussen de gerechtelijke autoriteiten en de bestuurlijke overheid is bij incidenten ook aan de orde, binnen het correcte wettelijke kader en met respect voor het geheim van het onderzoek.

3.4. Een doortastende aanpak van jeugddelinquentie via een lokale ketenaanpak integrale veiligheid

Het Vlaamse regeerakkoord bepaalt het volgende:

- “De lokale verankering van de ketenaanpak heeft het voordeel dicht bij de diensten te staan om tot een vlotte samenwerking te komen. We voorzien middelen om in elk gerechtelijk arrondissement duurzame samenwerkingsverbanden op te zetten in het kader van een integrale lokale ketenaanpak welzijn-justitie-lokale besturen om de leefbaarheid en veiligheid in afgebakende zorgbuurten te verbeteren en ervoor te zorgen dat er meer structurele samenwerking en afstemming is tussen veiligheids- en welzijnspartners.”
- “Via de ketenaanpak kan tijdens de plaatsing al met ouders, de jongere en met de plaatselijke hulp- en dienstverlening toegewerkt worden naar een re-integratie om zo de kans op recidive te verminderen. We zorgen in uitvoering van het jeugddelinquentiedecreet voor de uitrol van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak, waarbij intersectoraal wordt samengewerkt rond personen met complexe problemen die zich situeren in verschillende levensdomeinen, uitgerold in heel Vlaanderen.”

De indieners van deze conceptnota zijn van mening dat de steeds complexere veiligheidsproblematiek, met inbegrip van jeugddelinquentie, niet louter preventief kan worden benaderd. Een integrale benadering is wenselijk. In het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht⁵ gaat al ruime aandacht naar een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak. Die ketenaanpak is echter gericht op de sociale re-integratie, met het oog op de bescherming van de samenleving en

⁵ codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1031620&datum=&geannoteerd=false&print=false

het voorkomen van recidive. Artikel 4, §1, vermeldt dat het decreet specifiek van toepassing is op de minderjarige verdachte en de minderjarige delictpleger. De specifieke kernpartners worden opgesomd in artikel 41/2, §1, van het decreet:

- 1° de lokale besturen;
- 2° de voorzieningen die erkend zijn voor delictgerichte contextbegeleiding;
- 3° de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling;
- 4° de centra voor algemeen welzijnswerk;
- 5° de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 6° het agentschap Opgroeien;
- 7° de sociale dienst jeugdrechtbank;
- 8° de gemeenschapsinstellingen.

De indieners zijn van mening dat ook die problematiek in nauwe verbinding staat met de complexe problemen die al eerder in deze conceptnota aan bod zijn gekomen. Om reden is ook een doortastende aanpak van jeugddelinquentie via eenzelfde lokale ketenaanpak integrale veiligheid noodzakelijk en wenselijk. De indieners vragen dat de Vlaamse Regering eenzelfde decretaal kader uitwerkt, dat lokale besturen toelaat om, op basis van een ketenaanpak integrale veiligheid, een samenwerkingsmodel op maat uit te werken. Een dergelijk kader moet een antwoord bieden op de steeds complexere uitdagingen die de leefbaarheid van buurten en wijken onder druk zetten. Net omdat die problemen zo sterk met elkaar verweven zijn, is het essentieel dat ze binnen één geïntegreerd samenwerkingsmodel onderzocht en aangepakt worden.

Een voorbeeld van een lokale ketenaanpak voor jeugddelinquentie is het project FIX van de stad Genk. Het is een goed voorbeeld van een multidisciplinaire ketenaanpak op maat: niet alleen op maat van het lokaal bestuur, maar zeker ook op maat van de jongere. Het doel is om via een multidisciplinaire ketenaanpak de delinquente spiraal te doorbreken en recidive te voorkomen. Het project streeft in eerste instantie de verhoging van het welzijn van jongeren na, en in tweede instantie de verhoging van de leefbaarheid van de wijk.

Het gaat om een proces op vrijwillige basis, waarbij het de bedoeling is om de jongeren te betrekken, hun te wijzen op hun verantwoordelijkheden en hun de mogelijkheid te bieden om hun eigen mogelijkheden en krachten te vinden en aan te spreken. Het project FIX focust op Genkse jongeren tussen 12 en 25 jaar die delinquent gedrag vertonen, een complexe multiproblematiek ervaren of geen toekomstperspectief hebben.

3.5. Een doortastende aanpak van intrafamiliaal geweld via een lokale ketenaanpak integrale veiligheid

Naast de aanpak van radicalisering, overlast en jeugddelinquentie is er ook behoefte aan een alomvattende Vlaamse coördinatie voor de aanpak van intrafamiliaal (en seksueel) geweld. Want naast de verschillende problematieken zoals jeugddelinquentie en psychische problemen of verslavingsproblematieken, vereist ook intrafamiliaal geweld een geïntegreerde ketenaanpak met het daaraan gekoppelde casusoverleg.

In samenwerking met de Vlaamse minister van Justitie willen de indieners van deze conceptnota verder inzetten op de Veilige Huizen, die alle hulpverlening bij intrafamiliaal geweld op één plaats aanbieden in een ketenwerking met de Vlaamse en federale actoren. Er is een aanbod voor slachtoffers. Vanuit de welzijnsactoren worden ze ertoe aangezet om deel te nemen aan de tafels van de Veilige Huizen. Mobiele crisisteams intrafamiliaal geweld en dadertherapie kunnen voorkomen dat geweld in gezinnen verder escaleert. De functionaliteit van hulplijnen zoals 1712 moet afgestemd worden op initiatieven zoals Nupraatikerover.be, zodat een multimodale hulplijn (telefoon en chat) ontstaat die veel beter bereikbaar is.

De financiële drempels voor mensen die vluchten voor hun partner moeten weggenomen worden door een tegemoetkoming in de dagprijs voor personen die in een vluchthuis of beveiligde opvang verblijven.

4. Voorstel van nieuwe regelgeving

De indieners van deze conceptnota stellen voor om in elk lokaal bestuur een doortastende aanpak voor samenlevingsproblematieken te installeren via een lokale ketenaanpak integrale veiligheid.

Conform het model voor de realisatie van een ketenaanpak per politiezone van radicalisme, extremisme en terrorisme dat al is opgenomen in de wet van 30 juli 2018, moet ook voor overlast, het beheersen van de crisis in de jeugdhulp en intrafamiliaal geweld een domeinoverstijgende aanpak worden uitgewerkt om tot een doorbraak te komen.

Daarnaast vragen de indieners om de bestaande LIVC R-werking in de Vlaamse steden en gemeenten te evalueren met het oog op een sterkere monitoring en dataverzameling van de behandelde casussen, en de gemeenten en partnerorganisaties daarbij versterkt te ondersteunen. De aanstelling van een deradicaliseringsambtenaar moet wettelijk worden verankerd om de samenstelling en werking van de LIVC R's te verduidelijken en te versterken. De Vlaamse Regering kan de aanstelling van een (de)radicaliseringsambtenaar op intergemeentelijk vlak (bijvoorbeeld per politiezone) daarbij faciliteren.

Vervolgens verzoeken de indieners de Vlaamse Regering om bij de Federale Regering te pleiten voor een efficiëntere informatiedeling tussen de lokale besturen, met name tussen de burgemeester, de sector en de politie. Die informatiedeling moet juridisch worden verankerd en gefaciliteerd zodat essentiële informatie (conform de GDPR-wetgeving en met gedeeld beroepsgeheim) kan en mag doorgegeven worden.

Naar analogie van het decreet van 21 mei 2021 houdende de machtiging van de deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme⁶ moet worden gezorgd voor de noodzakelijke decretale basis voor de Vlaamse deelnemers aan de overkoepelende lokale integrale veiligheidscellen en de regeling van de voorwaarden om aan die cellen deel te nemen.

Daarnaast verzoeken de indieners de Vlaamse Regering om de spreekwoordelijke korte armen van de burgemeesters te verlengen, zodat ze kunnen ingrijpen bij complexe samenlevingsproblemen en binnen het wettelijke kader hun bevoegdheid voor de algemene veiligheid op doeltreffende wijze kunnen uitvoeren.

Een verbeterde juridische en administratieve ondersteuning van de lokale besturen kan daarvoor een antwoord bieden.

Kris DECLERCQ
Toon VANDEURZEN
Peter VAN ROMPUY
Mien VAN OLMEN
Katrien PARTYKA
Katrien SCHRYVERS
Brecht WARNEZ

---

⁶ https://etaamb.openjustice.be/nl/decreet-van-21-mei-2021_n2021031630.html